

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Едуард Олександрович МУЗИЧУК,

*слухач магістратури факультету № 6
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

В Україні протягом останнього часу відбуваються значні зміни у всіх без винятку сферах суспільного життя. Слідом за змінами політичного спрямування та поступовою соціально-економічною інтеграцією України в бік розвинених та демократичних країн Західного світу, вітчизняна галузь освіти теж отримала своє якісне та всебічне зростання.

Не стала винятком у цих процесах і галузь правознавства, де у сфері вищої юридичної освіти з'являється все більше і більше можливостей для отримання студентами корисних знань та здобуття ефективних навичок для їх реалізації під час майбутньої трудової діяльності. В контексті цього питання слід також зазначити, що проблематика якісного покращення навчального процесу у вищих навчальних закладах нерозривно пов'язана зі сферою наукових досліджень та теоретичних розробок, що здійснюються здебільшого на базі тих самих вищих навчальних закладів.

Отже, проблема успішного поєднання навчального процесу з науково-дослідною роботою, а також своєчасне впровадження актуальних наукових результатів до процесу надання освітніх послуг є ключовим фактором ефективності будь-якого закладу вищої освіти. На практиці подібне можна реалізувати, наприклад, створенням навчально-методичних вказівок, посібників та рекомендацій застосувального характеру, які б ґрунтувалися на наукових працях вчених та дослідників.

Поруч із наведеними вище проблемами, свого нагального вирішення потребують також і питання матеріально-технічного та інформаційного забезпечення повсякденної діяльності вищих юридичних навчальних закладів. Адже доведеним є той факт, що діяльність навчальних закладів є мало-ефективною без впровадження та використання високих технологій.

Станом на сьогоднішній день юридична освіта в Україні, як і в попередні часи, має величезний попит. Відомо, що бути юристом з давніх-давен було дуже престижною справою. Цей факт знаходить своє підтвердження ще у античні часи існування Стародавнього Риму. Наприклад, тоді жили та яскраво творили численні талановиті правознавці того часу, головною зброєю яких були їх ораторська майстерність, а також гарне знання законів.

Наразі Україна збагачена своїми власними правовими школами, які хоч і не мають всесвітньої популярності, проте, цілком зможуть надати особам, що там навчаються, доволі якісний набір юридичних знань, умінь та навичок, які називаються компетентностями.

Протягом останніх років, незважаючи на величезну кількість осіб, що отримали вищу юридичну освіту, випускникам навчальних закладів часто

вдається знайти гідне працевлаштування. Величезний та, здається, безкінечний попит на обізнаних молодих юристів, по-перше, вкотре доводить тезу про те, що гарний юрист завжди зможе знайти собі престижну роботу. По-друге, цей порівняно високий рівень подальшого працевлаштування свіжих спеціалістів свідчить про доволі непоганий рівень освітньо-професійної підготовки майбутніх кадрів у вищих юридичних навчальних закладах України.

Завдяки своїй плідній науково-дослідній роботі, а також бережливому ставленню до освітнього процесу, викладачі та інші працівники українських юридичних вишів змогли зберегти і примножити усі ті досягнення, якими наразі володіє юридична освіта і наука. Поруч із цим, останнім часом спостерігається якісне і кількісне зростання різноманітних наукових заходів, студентських конференцій, навчально-дискусійних клубів і програм обмінів. Сьогодні українські студенти активно використовують ті можливості, що їм надає у тому числі і європейська інтеграція України, задля того, аби навчатися та стажуватися за кордоном, зокрема, й за магістерськими програмами.

Узявши на себе зобов'язання довести якість процесу надання вищої освіти в Україні до найвищих стандартів розвинених країн світу, українська влада разом із небайдужими співробітниками освітньої галузі поступово покращує вітчизняний освітній процес. Серед результатів злагодженої діяльності науково-викладацьких колективів юридичних вишів, що відбувається за допомогою фінансування західних партнерів України, можна виокремити гарно укомплектовані актуальною літературою бібліотеки, сучасні комп'ютерні класи, а також численні аудиторії, що оснащені за останнім технологічним трендом. Взагалі рівень технологічності навчального процесу у конкретному освітньому закладі є одним із ключових елементів ефективності роботи усього вишу, а також позитивно впливає на репутацію такого навчального закладу.

Однією із найгостріших проблем серед тих, що потребують свого негайного вирішення, виділяють незадовільне поєднання процесу надання освіти з подальшим працевлаштуванням осіб, які закінчили вищий навчальний заклад. Частково ця проблема є наслідком того, що далеко не всі вищі юридичні навчальні заклади мають зобов'язання з працевлаштування своїх колишніх студентів. Навіть з-поміж державних вишів, де студенти навчаються лише за бюджетні кошти, рівень подальшої підтримки випускників у початковому будіванні їх кар'єри є дуже різним.

Іншою не менш серйозною проблемою вітчизняної вищої юридичної освіти є існуючі наразі труднощі та перепони із застосуванням отриманих в університетах знань у практичній правозастосовчій діяльності. Річ у тім, що гарне знання вітчизняного законодавства є лише половиною успіху для юриста, бо другу половину складає вміння правильно підбирати норми цього законодавства для вирішення конкретної справи та вірно ці правові акти застосовувати.

Одним із варіантів вирішення цієї проблеми могло б стати не тільки фокусування уваги та ресурсів вищих навчальних закладів на викладанні того чи іншого юридичного предмета на високому рівні, але й приділення

належної уваги формуванню у майбутніх юристів загального світогляду, що був би заснований на високих моральних цінностях. Також формуванню має підлягати правова культура студентів, аби вони стали високоінтелектуальними особами, які мають повагу до загальнолюдських цінностей та бажання ці цінності захищати.

Останнім часом серед вітчизняних науковців почала розповсюджуватися думка про те, що отримання особами вищої юридичної освіти у «поліцейських академіях», тобто навчальних закладах, що підпорядковані системі МВС, є негативним явищем.

Проте, як слушно зазначає більшість відомих правознавців, така думка є хибною та необ'єктивною. Адже володіння юридичними знаннями є ключовою справою для працівника поліції, зокрема, слідчого, який за відсутності в нього юридичної освіти не зміг би виконувати свої професійні обов'язки, що вимагають від нього відмінного знання вітчизняного законодавства та вміння користуватись цими знаннями на практиці. Також слід додати, що у процесуальних провадженнях повинен бути дотриманий принцип рівності сторін, якого не буде, якщо слідчі Нацполіції, які розглядають понад 93% усіх кримінальних справ, за відсутності в них правової освіти не зможуть правильно кваліфікувати справу.

Таким чином, на даному етапі свого існування вища юридична освіта в Україні стоїть на порозі вирішення багатьох проблем. Незважаючи на ті певні досягнення, яких вдалося заробити чесною та самовідданою працею науково-педагогічних колективів вітчизняних правничих шкіл, такі питання як ефективна організація роботи українських вишів, а також правове забезпечення цієї роботи є одними з першочергових для вирішення.

Завдячуючи допомозі, яка була надана юридичним навчальним закладам з боку урядів та некомерційних організацій західних країн, було покращене становище правових закладів вищої освіти. Проте, задля посправжньому дієвого функціонування згаданих закладів освіти в Україні повинна бути створена власна система належного забезпечення закладів освіти усім необхідним.